

Araştırma makalesi

Research article

Gençlerde Gebelik Öncesi Doğum Korkusu ve
Etkileyen Risk Faktörlerinin İncelenmesiSelime Sevde ULUPINAR¹, Demet AKTAŞ²

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada amaç gelecekte ebeveyn olma düşüncesi olan genç kadın ve erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusu ve etkileyen risk faktörlerini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma bir üniversitede sağlık alanında eğitim veren sekiz bölümde 326 gönüllü öğrenciyle gerçekleştirilmiş ilişki arayıcı ve tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Araştırmanın yürütülmesi için etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır. Veriler; katılımcıların tanıtıcı bilgilerini içeren "Veri Toplama Formu", "Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği" ve "Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; ortalama, standart sapma, t-testi ve ANOVA kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan genç kadınların, Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalamaları 37,86±11,03 iken, genç erkeklerin Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalamaları 35,54±10,03'dür. Araştırmada, genç kadınlarda aile gelir düzeyi ve ilerde eş ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği değişkenlerine göre gebelik öncesi doğum korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir (p<0.05). Genç erkeklerde ise öğrenim görülen bölüm ve gelecekte çocuk sahibi olmayı isteme değişkenlerine göre gebelik öncesi doğum korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırmada, genç kadın ve erkeklerde doğum korkusunun orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Sağlık profesyonellerince gençlerin doğum korkularını etkileyen faktörlerin belirlenmesi, gerekli önlemlerin alınması ve eğitim/danışmanlık faaliyetlerinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Doğum korkusu, erkek, gebelik öncesi, kadın

ABSTRACT

Investigation of Pre-Pregnancy Fear of Childbirth and Affecting Risk Factors in Youth

Aim: This study aimed to investigate the pre-pregnancy fear of childbirth and the affecting risk factors in young women and men who are considering becoming parents in the future.

Material and Methods: This research, which is a relationship-seeking and descriptive study, was conducted with 326 volunteer students in eight departments providing health education at a university. Ethical committee and institutional permissions were obtained for the execution of the study. Data were collected using a "Data Collection Form" containing introductory information of the participants, "Women Childbirth Fear-Prior to Pregnancy Scale" and "Men Childbirth Fear-Prior to Pregnancy Scale". In the analysis of data, mean, standard deviation, t-test, and ANOVA were used.

Results: The mean total scores obtained from Women Childbirth Fear-Prior to Pregnancy Scale for young women participating in the study were 37.86±11.03, while the mean total scores obtained from Men Childbirth Fear-Prior to Pregnancy Scale for young men were 35.54±10.03. In the study, it was determined that there was a statistically significant relationship between fear of birth before pregnancy in young women according to the variables of family income level and desire to receive prenatal education with their spouse in the future (p<0.05). In young men, it was determined that there was a statistically significant relationship between pre-pregnancy childbirth fear and variables of the department studied and the desire to have children in the future.

Conclusion: In this study, it was found that the fear of birth was at a moderate level in young women and men. It is recommended that health professionals determine the factors affecting young people's fear of childbirth, take the necessary precautions and conduct training/consultancy activities.

Keywords: Childbirth fear, men, pre-pregnancy, women

¹ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye, E-mail: sevde96.sk@gmail.com, Tel: (0376) 218 95 87, ORCID: 0000-0002-4976-4605

² Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çankırı, Türkiye. E-mail: daktas7706@gmail.com, Tel: (0376)2189587, ORCID: 0000-0003-1206-4004
Sorumlu Yazar: Doç. Dr., Demet AKTAŞ, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çankırı, Türkiye. E-mail: daktas7706@gmail.com, Tel: (0376)2189587, ORCID: 0000-0003-1206-4004

Geliş Tarihi: 07 Nisan 2024, Kabul Tarihi: 20 Eylül 2024

Atf/Citation: Ulupınar SS, Aktaş D. Gençlerde Gebelik Öncesi Doğum Korkusu ve Etkileyen Risk Faktörlerinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2024;11(3):249-256. DOI: 10.31125/hunhemsire.1466574

GİRİŞ

Doğum insanlığın var olduğu günden bugüne doğal bir süreçtir ve insanlığın çoğalması, gelişmesi için önemli bir olgudur¹. Ancak gebelik, doğum ve doğum sonrası döneme ilişkin sıklıkla kadınlarda bazı durumlarda ise erkeklerde korku gelişebilmektedir ve bu dönemlere ait yaşanan korku doğum korkusu olarak tanımlanmaktadır². Aksoy (2015) doğum korkusunu, kadınların gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde ne olacağı, neler yaşayacakları konusunda bilgi sahibi olmamalarından kaynaklanan bir korku olarak nitelendirmiştir³. Kadınların yaşadıkları doğum korkusu farklı şiddetlerde ortaya çıkabilmektedir. Bazı kadınlarda doğum korkusu daha hafif düzeyde görülürken bazı kadınlarda yüksek düzeyde ortaya çıkabilmektedir^{1,2,4,5}. Şiddetli ve patolojik olarak yüksek düzeyde ortaya çıkan doğum korkusu “tokofobi” olarak adlandırılmaktadır⁶. Poggi ve arkadaşlarının (2020) küresel kapsamda yaptığı bir çalışmada, her on kadından birinde tokofobi geliştiğini belirlenmiştir⁷. Demşar ve arkadaşlarının (2018) yaptığı diğer bir çalışmada ise hiç gebe kalmamış veya doğum yapmamış kadınlarda tokofobinin daha yaygın olduğu belirlenmiştir⁸. Yapılan diğer bir çalışmada da ilk kez gebelik deneyimi geçiren kadınların daha fazla doğum korkusu yaşadıkları belirlenmiştir³. Tokofobi özellikle ebeveynler üzerinde olumsuz bazı durumlara neden olabilmektedir. Gebelik sürecinde tokofobi gelişen kadınlarda stres, kaygı, depresyon, kontrol kaybı ve bebeğe bakamama korkusu gelişebilmektedir. Bununla birlikte tokofobi kadınlarda, anne-bebek bağlanmasında gecikme, düşük doğum ağırlıklı bebek ve yenidoğanda sağlık sorunlarına (sarılık, yetersiz kilo alımı vb) neden olabilmektedir⁹.

Doğum korkusu kadınların yaklaşık olarak %80’inde gebelik ve yaklaşan doğumla ilişkili olarak ortaya çıkabilmektedir⁴. Hildingsson ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan bir çalışmada kadınlarda doğum korkusu prevalansı gebelik ortası dönemde %12.4, geç gebelik döneminde %13.5 ve doğumdan bir yıl sonraki dönemde ise %15.1 olarak tespit edilmiştir⁵.

Doğum korkusunun gelişmesinde hem kadın hem de erkeklerde çeşitli faktörler etkili olabilmektedir¹. Kadınların gebelik ve doğum sürecine yönelik olarak negatif duygu durumu içinde olmaları, ağrı, acı, ölüm, fiziksel yetersizlik ve doğum sürecinin uzamasından korkmaları, doğumla ilgili olumsuz deneyimlerinin varlığı, bebekle ilgili endişe yaşamaları (ölü ya da engelli doğması), sosyal destek yetersizliğinin olması ve söz sahibi olamamaları doğum korkusunun gelişmesinde etkili olabilmektedir^{4,10-13}. Kadınlarda doğum korkusunun gelişmesinde etkili bir diğer faktör ise kadının geçmişinde cinsel ihmal/istismara maruz kalması veya herhangi bir travmatik olay sonucunda kaygı ve anksiyete yaşamış olması sayılabilmektedir. Özellikle cinsel ihmal/istismara uğramış gebe kadınların diğer gebe kadınlara oranla daha fazla doğum korkusu yaşadıkları saptanmıştır¹⁴.

Doğum korkusu erkek ebeveynleri de önemli ölçüde etkileyebilmektedir^{15,16}. Yapılan çalışmalarda erkeklerde kadınlara benzer şekilde yüksek düzeyde doğum korkusu gelişebildiği belirlenmiştir^{7,17}. Ancak, erkeklerin gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonrası korkularını araştıran yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Önceki yapılan iki çalışmada pek çok erkeğin gebelik öncesi, gebelik ve doğum süreciyle ilgili korku yaşadıkları tespit

edilmiştir^{18,19}. Erkeklerde doğum korkusu sıklıkla, bebeğin özürlü doğması, eşinin acı çekmesi, eş veya bebeğinin ölmesine yönelik duygulardan kaynaklanmaktadır²⁰. Yapılan bir çalışmada doğum korkunun bireylerin yaşadıkları stresle doğrudan ilişkili olduğu belirlenmiştir³. Bu nedenle doğumla ilgili yoğun korku yaşayan kadınların ve eşlerin belirlenmesi, desteklenmesi, çözüm yollarının ve stratejilerin geliştirilmesi ebeveyn-yenidoğan-çocuk ve aile sağlığı açısından önemlidir^{11,13,21}. Dolayısıyla gelecek nesillerin şekillendirilmesinde etkili olacak gençlerde gebelik öncesi dönemde doğum korkusunun ve etkileyen risk faktörlerinin belirlenmesi toplum sağlığının sürdürülmesi, geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Gebelik öncesi dönemde gençler üzerinde doğum korkusuna ilişkin literatürde çalışmaların sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında genç kadın ve erkeklerde gebelik sürecinde doğum korkusu ve etkileyen risk faktörlerinin belirlenmesine ilişkin yapılan çalışmanın gelecekte yaşanabilecek doğum korkusu ve gelişebilecek sorunların belirlenmesi, çözüm yollarının geliştirilmesi açısından literatür ve uygulama alanlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, gençlerde gebelik öncesi doğum korkusu ve etkileyen risk faktörlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

Bu çalışmada aşağıdaki sorular üzerinde durulacaktır;

- Genç kadınlarda gebelik öncesi doğum korkusu düzeyi nedir?
- Genç erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusu düzeyi nedir?
- Genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusunu etkileyen faktörler nelerdir?

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırma, gençlerde gebelik öncesi doğum korkusu ve etkileyen risk faktörlerinin incelenmesi amacıyla yapılmış ilişki arayıcı ve tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde bir üniversitenin sağlıkla ilgili bölümlerinde eğitim veren sekiz farklı bölümünde öğrenim gören gönüllü öğrencilerle yürütülmüştür. Araştırma gelecekte topluma hizmet verecek olan sağlık profesyonellerinin doğum korkusuna yönelik düşüncelerini incelemek için üniversitenin sağlıkla ilgili bölümlerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin sağlık alanında öğrenim gören Hemşirelik bölümünden 552 öğrenci (369 kadın, 183 erkek), Sağlık Yönetimi bölümünden 117 öğrenci (85 kadın, 32 erkek), Çocuk Gelişimi Bölümünden 184 öğrenci (170 kadın, 14 erkek), Beslenme ve Diyetetik bölümünden 208 öğrenci (183 kadın, 25 erkek), Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünden 252 öğrenci (179 kadın, 73 erkek), Ebelik bölümünden 230 öğrenci (230 kadın), Ergoterapi bölümünden 91 öğrenci (72 kadın, 19 erkek) ve Sosyal Hizmet bölümünde 87 öğrenci (80 kadın, 7 erkek) olmak üzere toplam 1721 fakülte öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü “Evreni Bilinen Örneklem Büyüklüğü” formülü ile hesaplanmıştır ve 326 öğrenci araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Sağlık alanında eğitim veren fakültenin

bölümleri (sekiz bölüm) tabakalara ayrılmıştır. Tabakalarda bulunan öğrenci sayısı üzerinden tabaka ağırlığına uygun olarak her tabakadan örneklem içine alınacak öğrenci sayıları belirlenmiştir. Basit rastgele örnekleme yöntemi ile öğrenciler çalışma kapsamına alınmış ve çalışma 326 öğrenci ile tamamlanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Dağılımı (n=326)

Bölümler	Tabaka Cinsiyet Frekansları		
	Kadın (n=259)	Erkek (n=67)	Toplam (n=326)
Hemşirelik	70	34	104
Sağlık Yönetimi	16	6	22
Çocuk Gelişimi	32	3	35
Beslenme ve Diyetetik	34	5	39
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	34	14	48
Ebelik	44	-	44
Ergoterapi	13	4	17
Sosyal Hizmet	16	1	17
Toplam	259	67	326

Dahil Edilme ve Dışlanma Kriterleri

Araştırmaya, 18 ve üzeri yaş aralığında, bekar, gebe olmayan, çalışmaya katılmaya gönüllü olan ve anketi doldurmaya engel olacak iletişim, görme sorunu bulunmayan öğrenciler dahil edilmiştir. Araştırmada, çalışmaya katılma isteği bulunmayan ve anketleri doğru şekilde doldurmayan öğrenciler dışlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler; Veri Toplama Formu, Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (KGÖ-DKÖ) ve Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (EGÖ-DKÖ) formları kullanılarak toplanmıştır.

Veri Toplama Formu: Veri toplama formu literatürdeki çalışmaların incelenmesinin ardından araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur^{16,22,23}. Bu form; katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, anne-baba eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi vb.) içeren 11 madde, doğum korkusu ve doğum öncesi eğitim alma özelliklerini içeren 4 madde olmak üzere toplam 15 maddeden oluşmaktadır.

Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği: Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği, çocuk sahibi olmayı planlayan genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusunu belirlemek amacıyla Stoll ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilmiştir²². Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Uçar ve Timur Taşhan (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık düzeyi 0.86'dır²³. Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği, 6'lı likert tipte ve 10 maddeden (kadın-erkek formları) oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçekte her bir madde; 1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kısmen katılmıyorum, 4-Kısmen katılıyorum, 5-Katılıyorum, 6-Kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 10, en yüksek puan ise 60'tır. Ölçekten alınabilecek toplam puanın yüksek olması korku düzeyindeki yükselmeyi ifade etmektedir²³. Çalışmamızda, Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği Cronbach alfa iç tutarlılık düzeyi 0.90, Erkek

Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği Cronbach alfa iç tutarlılık düzeyi ise 0,87 olarak tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırma, araştırmacılar tarafından ilgili bölümlerin ders öğretim elemanlarından izin alınarak derslerin başlangıcında, araştırma formları öğrencilere verildikten sonra, öğrencilerin öz bildirimlerine dayalı olarak yüz yüze uygulanmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin her birinin formu yanıtlama süresi yaklaşık 15-20 dakika kadar sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 28.0 (SPSS version 28; IBM, Armonk, New York) programı kullanılarak yapılmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Araştırma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler için sıklıklar sayı (n) ve yüzde (%), sayısal değişkenler için ise tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma) verilmiştir. Sayısal değişkenlerin normallik varsayımı Kolmogorov Smirnov normallik testi ile incelenmiştir ve normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. İki bağımsız grup arasındaki farklılıklar; bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. İki denli fazla bağımsız grup arasındaki farklılıklar ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. ANOVA sonucunda farklılık çıkması durumunda farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Tukey testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma için bir üniversitesinin etik kurulundan (07.02.2022 tarih 24 sayılı karar) ve uygulamanın yapılacağı üniversitenin sağlık alanında eğitim veren fakültesinden (02.03.2022 tarih ve E-52950036-045-66219) gerekli izinler alınmıştır. Araştırma, Helsinki Deklarasyonu 2008 Prensiplerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Örneklem kapsamındaki tüm katılımcılara araştırmanın konusu hakkında bilgilendirme yapılmış, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul katılımcılardan yazılı onamları alınmıştır. Ayrıca gönüllülüğün esas alındığı araştırmada, katılımcıların bilgilerinin gizli tutulacağı ve bırakmak istedikleri zaman diliminde araştırmadan ayrılacakları belirtilmiştir.

Araştırma Sınırlılıkları

Bu araştırma, bir üniversitenin sağlık alanında öğrenim gören ve örneklem seçim kriterlerine uyan bir grup öğrenciyle yapılmıştır ve genellenemez. Ayrıca, araştırmadan elde edilen veriler, öğrencilerin kendi öz bildirimleriyle sınırlıdır. Uygulama yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak yapıldığı için bazı katılımcıların gerçek durumlarını ifade etmekten sakınmış ya da abartılı cevaplar vermiş olma olasılıkları da söz konusu olabilir.

BULGULAR

Araştırmaya 259 kadın (%79.4), 67 erkek (%20,6) olmak üzere toplam 326 öğrenci katılmıştır. Araştırmada genç kadınların yaş ortalaması 20.87±2.18, genç erkeklerin yaş ortalaması ise 20.25±1.87 bulunmuştur. Araştırmaya katılan genç kadınların %59.8'i, genç erkeklerin ise %58.2'si 20-22 yaş aralığındadır. Genç kadınların %27.0'ünün, genç erkeklerin ise %50.7'sinin hemşirelik bölümünde öğrenim gördükleri belirlenmiştir. Genç kadınların %50.2'si, genç erkeklerin ise %44.8'i birinci sınıf öğrencisidir. Araştırmada genç kadınların %41.7'sinin, genç erkeklerin ise %34.3'ünün anne eğitim düzeyi ilköğretim, genç kadınların %30.1'inin baba eğitim düzeyinin

lise, genç erkeklerin ise % 29.9'unun ortaokul olduğu tespit edilmiştir. Genç kadınların %78.4'ünün, genç erkeklerin ise %71.6'sının anne mesleği ev hanımıdır. Genç kadınların %31.7'si, genç erkeklerin ise %31.3'ü baba mesleğini serbest meslek olarak ifade etmişlerdir. Genç kadınların %61.8'i genç erkeklerin ise %53.7'si aileleri ile bir il merkezinde ikamet etmektedirler. Genç kadınların %82.2'sinin, genç erkeklerin ise %62.7'sinin çekirdek aile tipine sahip oldukları belirlenmiştir. Genç kadınların %59.1'inin genç erkeklerin ise %50.7'sinin gelir düzeyi gider düzeyine eşittir (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Sosyo-Demografik Bazı Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	Kadın (n=259)		Erkek (n=67)		Toplam (n=326)	
	n	%	n	%	n	%
Yaş						
18-20 Yaş	60	23.2	14	20.9	74	22.7
20-22 Yaş	155	59.8	39	58.2	194	59.5
22 Yaş Üzeri	44	17.0	14	20.9	58	17.8
Yaş Ort±SS	20.87±2.18		20.25±1.87		20.51±2.02	
Bölüm						
Hemşirelik	70	27.0	34	50.7	104	31.9
Sağlık Yönetimi	16	6.2	6	9.0	22	6.7
Çocuk Gelişimi	32	12.4	3	4.5	35	10.7
Beslenme ve Diyetetik	34	13.1	5	7.5	39	12.0
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	34	13.1	14	20.9	48	14.7
Ebelik	44	17.0	-	-	44	13.5
Ergoterapi	13	5.0	4	6.0	17	5.2
Sosyal Hizmet	16	6.2	1	1.5	17	5.2
Sınıf Düzeyi						
1.Sınıf	56	21.6	16	23.9	72	22.1
2.Sınıf	62	23.9	18	26.9	80	24.5
3.Sınıf	130	50.2	30	44.8	160	49.1
4.Sınıf	11	4.2	3	4.5	14	4.3
Anne Eğitim Düzeyi						
Okuma Yazma Bilmiyor	20	7.7	4	6.0	24	7.4
İlkokul	108	41.7	23	34.3	131	40.2
Ortaokul	58	22.4	22	32.8	80	24.5
Lise	50	19.3	10	14.9	60	18.4
Üniversite	23	8.9	8	11.9	31	9.5
Baba Eğitim Düzeyi						
Okuma Yazma Bilmiyor	3	1.2	1	1.5	4	1.2
İlkokul	71	27.4	14	20.9	85	26.1
Ortaokul	71	27.4	20	29.9	91	27.9
Lise	78	30.1	16	23.9	94	28.8
Üniversite	36	13.9	16	23.9	52	16.0
Anne Meslek						
Ev Hanımı	203	78.4	48	71.6	251	77.0
Memur	14	5.4	7	10.4	21	6.4
İşçi	19	7.3	8	11.9	27	8.3
Serbest Meslek	7	2.7	-	-	7	2.1
Diğer*	16	6.2	4	6.0	20	6.1
Baba Meslek						
Memur	44	17.0	12	17.9	56	17.2
İşçi	52	20.1	17	25.4	69	21.2
Serbest meslek	82	31.7	21	31.3	103	31.6
Diğer**	81	31.3	17	25.4	98	30.1
Aile İkamet Yeri						
İl	160	61.8	36	53.7	196	60.1
İlçe	73	28.2	21	31.3	94	28.8
Köy/Kasaba	26	10.0	10	14.9	36	11.0

Tablo 2. Katılımcıların Sosyo-Demografik Bazı Özelliklerinin Dağılımı (devamı)

Aile Tipi	213	82.2	42	62.7	255	78.2
Çekirdek Aile	213	82.2	42	62.7	255	78.2
Geniş Aile	43	16.6	21	31.3	64	19.6
Dağılmış Aile	3	1.2	4	6.0	7	2.1
Aile Gelir Durumu						
Gelir>Giderden	52	20.1	10	14.9	62	19.0
Gelir =Gidere	153	59.1	34	50.7	187	57.4
Gelir<Giderden	54	20.8	23	34.3	77	23.6

*: mevsimlik tarım işçisi, satış elemanı, temizlik görevlisi,

** : çiftçi, taksi şoförü, apartman görevlisi, temizlik görevlisi

Tablo 3. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	Kadın (n=259)		Erkek (n=67)		Toplam (n=326)	
	n	%	n	%	n	%
Anne Doğum Şekli						
Normal	208	80.3	60	89.6	268	82.2
Sezaryen	51	19.7	7	10.4	58	17.8
Gelecekte Çocuk Sahibi Olma Düşüncesi						
Evet	228	88.0	57	85.1	285	87.4
Hayır	31	12.0	10	14.9	41	12.6
Gelecekte Doğum Tercihi (Kadın)						
Normal	220	84.9	-	-	220	84.9
Sezaryen	39	15.1	-	-	39	15.1
Gelecekte Doğum Tercihi (Erkek)						
Normal	-	-	63	94.0	63	94.0
Sezaryen	-	-	4	6.0	4	6.0
Gelecekte Eş ile Birlikte Doğum Öncesi Bakım Alma İsteği						
Evet	244	94.2	51	76.1	295	90.5
Hayır	15	5.8	16	23.9	31	9.5
Doğum Öncesi Eğitimin Doğum Korkusu Üzerinde Etkili Olduğunu Düşünme						
Evet	243	93.8	57	85.1	300	92.0
Hayır	16	6.2	10	14.9	26	8.0

Araştırma kapsamına alınan genç kadınların %80,3'ü, genç erkeklerin ise %89.6'sı annelerinin doğum şeklini "normal doğum" olarak ifade etmişlerdir. Araştırmada genç kadınların %88.0'ünün, genç erkeklerin ise %85.1'inin gelecekte çocuk sahibi olmak istedikleri belirlenmiştir. Ayrıca genç kadınların %84.9'u gelecekte normal doğum yapmak isterlerken genç erkeklerinde %94.0'ünün gelecekte eşlerinin normal doğum yapmalarını istedikleri belirlenmiştir. Araştırma kapsamına dahil edilen genç kadınların %94.2'sinin, genç erkeklerin ise %76.1'inin gelecekte eşi ile birlikte doğum öncesi bakıma yönelik eğitim almak istedikleri tespit edilmiştir. Genç kadınların %93.8'i genç erkeklerin ise %85.1'i doğum öncesi eğitiminin doğum korkusu üzerinde etkili olduğunu düşündükleri saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 4. Katılımcıların Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği Puan Ortalamaları

Ölçek	Ort	SS	Min	Maks
KGÖ-DKÖ	37.86	11.03	10	60
EGÖ-DKÖ	35.54	10.03	15	60

Ort= Ortalama, SS: Standart sapma, Min: Minimum, Maks: Maksimum

Araştırma kapsamına dahil edilen genç kadınların, KGÖ-DKÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 37.86±11.03'tür. Genç kadınların KGÖ-DKÖ'den minimum 10, maksimum 60 puan aldıkları görülmektedir. Genç kadınların gebelik öncesi doğum korkularının orta düzeyde olduğunu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan genç erkeklerin ise, EGÖ-DKÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 35.54±10.03'tür. Genç erkeklerin EGÖ-DKÖ'den minimum 15, maksimum 60 puan aldıkları görülmektedir. Genç erkeklerin gebelik öncesi doğum

korkularının orta düzeyde olduğunu belirlenmiştir (Tablo 4).

Araştırmada genç erkeklerin, öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören genç erkeklerin toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları Hemşirelik bölümünde öğrenim gören genç erkeklere göre yüksek bulunmuştur ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 5).

Araştırmada genç kadınların gelir durumu değişkenine göre toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre geliri giderinden fazla olan genç kadınların toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları geliri giderine eşit olanlara göre yüksek bulunmuştur ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 5).

Araştırma kapsamına dahil edilen genç erkeklerin, gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi değişkenine göre toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi olan genç erkeklerin toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi olmayan genç erkeklere göre düşük bulunmuştur ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 5).

Araştırmada genç kadınların, ileride eş ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği değişkenine göre toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre gelecekte eş ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği olan genç kadınların toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları gelecekte eş ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği olmayanlara göre yüksek bulunmuştur ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 5).

Araştırma kapsamında yer alan genç kadın ve erkeklerin yaş, sınıf derecesi, anne-baba eğitim düzeyi, anne-baba mesleği, aile tipi, ikamet yeri, anne doğum şekli, gelecekteki doğum tercihi, eş ile ilgili doğum tercihi ve doğum öncesi eğitimin doğum korkusu üzerinde etkili olduğunu düşünme değişkenlerine göre toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Ayrıca genç kadınların öğrenim gördüğü bölüm ve gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi değişkenine, genç erkeklerin ise gelir durumu ve gelecekte eş ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği değişkenine göre toplam gebelik öncesi doğum korkusu ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olmadığı saptanmıştır (** $p>0.05$).

TARTIŞMA

Çocuk sahibi olmayı planlayan kadın ve erkeklerin hayatındaki en önemli süreçlerden birisi gebelik ve doğum sürecidir. Ancak bazı faktörler hem kadının hem de erkeğin doğum korkusu yaşamasına neden olmaktadır.

Kadınlarda doğum korkusu sıklıkla hiç doğum deneyimi yaşamamış nullipar kadınlarda yaygın olarak gelişebilmektedir²⁴. Yapılan bir araştırmada nullipar kadınların multipar kadınlara göre daha fazla doğum korkusunu yaşadıkları tespit edilmiştir²⁵. Serçekuş ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan diğer bir çalışmada, doğum deneyimi olmayan, doğumla ilgili olumsuz hikayeler dinleyen, önceki doğum deneyimlerinde olumsuz süreç yaşayan kadınların doğum korkularının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır⁸. Erkeklerin doğum korkusuna yönelik yapılan bir çalışmada ise, erkeklerin doğumla ilgili yaşadıkları korkuların, anne ve yenidoğanın zarar görmesi, eşin acı çekmesi endişesi ve çaresizlik duygusundan kaynaklandığı belirlenmiştir¹⁸. Araştırmamızda genç kadın (37.86 ± 11.03) ve erkeklerin (35.54 ± 10.03) gebelik öncesi doğum korkuları orta düzeyde bulunmuştur. Avcıbay Vurgeç ve arkadaşlarının (2021) aynı ölçeği kullanarak yaptıkları çalışmada kadınlarda (40.58 ± 9.61) ve erkeklerde (34.89 ± 9.88) gebelik öncesi doğum korkusu orta düzeyde tespit edilmiştir²⁶. Ataman ve Berber'in (2022) yaptıkları çalışmada da kadınların (37.24 ± 10.02) ve erkeklerin (30.78 ± 9.89) gebelik öncesi doğum korkusu orta düzeyde bulunmuştur²⁷. Stoll ve arkadaşlarının (2014) üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları diğer bir çalışmada ise her iki cinsiyette doğum korkusu düzeyinin benzer ve orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir¹⁹. Türkiye, Norveç ve Finlandiya'da farklı bir örneklem grubu olan gebelerle yapılan çalışmalarda, kadınlarda doğum korkusu orta düzeyde ($46.4-68.3$) bulunmuştur²⁸⁻³⁰. Çalışma sonuçlarımız literatürle benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlara göre, genç kadınlarda ve erkeklerde gebelik öncesi doğum korkusunun orta düzeyde olması önemli ve iyi yönde olumlu bir bulgudur. Sağlık alanında öğrenim gören gençlerin gebelik ve doğuma yönelik ders kapsamında aldıkları eğitimin sürece yönelik ne olacağı, neler gelişebileceği konularında bilgi ve farkındalıklarını sağlayarak doğum korkusunu önemli ölçüde azalttığı düşünülmektedir. Bununla birlikte kadınların erkeklere göre daha fazla doğum korkusu yaşadıkları ve bu durumun kadınlarda gebelik deneyiminin olmamasından, sosyal çevresindeki bireylerden doğuma ilişkin olumsuz hikayeler dinlemelerinden ve önceki doğum deneyimlerinde olumsuz süreç yaşamalarından kaynaklandığını düşündürmektedir.

Araştırmada, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören genç erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören genç erkeklerden yüksek bulunmuştur. Kapısız ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmada, Hemşirelik bölümü erkek öğrencilerinin kadın sağlığı ve doğuma ilişkin aldıkları derslerin doğuma yönelik daha gerçekçi bir bakış açısı kazanmalarında, doğumu mucizevi bir deneyim olarak görmelerinde ve doğum korkusunun kısmen azalmasında etkili olabildiğini göstermişlerdir²¹. Kadioğlu ve Şahin'in (2019) yaptıkları diğer bir çalışmada, öğrencilerin herhangi bir doğuma şahit olmalarının doğum ile ilgili düşüncelerini doğrudan etkilediğini tespit etmişlerdir³¹. Profesyonel açıdan doğumla ilgili eğitim alan bireylerin doğum korkusunun azaldığı bildirilmektedir²². Bu sonuçlara göre hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin doğuma

Tablo 5. Katılımcıların Bazı Özelliklerine Göre Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bazı Özellikler	KGÖ-DKÖ				EGÖ-DKÖ			
	Ort	SS	Analiz	p	Ort	SS	Analiz	p
Bölüm								
Hemşirelik ¹	37.50	11.39	F=0.835	0.559	31.32	8.16	F=10.562	0.000*
Sağlık Yönetimi ²	40.06	10.47			46.17	11.48		
Çocuk Gelişim ³	40.78	9.80			40.67	5.13		
Beslenme ve Diyetetik ⁴	37.18	9.75			41.60	9.61		
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ⁵	37.09	10.64			35,71	8.94		
Ebelik ⁶	35.82	11.38			-	-		
Ergoterapi ⁷	37.08	12.57			45.25	10,69		
Sosyal Hizmet ⁸	40.69	13.62			28.00	6.12		
Aile Gelir Düzeyi								
Gelir Giderden Fazla ¹	41.08	11.86	F=3.339 1>2	0.037*	37.90	6.30	F=0.398	0.673
Gelir Gider Eşit ²	36.59	10.74			35.56	10.40		
Gelir Giderden Az ³	38.35	10.57			34.48	10.93		
Gelecekte Çocuk Sahibi Olma Düşüncesi								
Evet	37.50	10.64	t=-1.398	0.163	34.33	9.73	t=-2.432	0.018*
Hayır	40.45	11.55			42.40	9.36		
Gelecekte Eş ile Birlikte Doğum Öncesi Bakım Alma İsteği								
Evet	38.37	10.88	t=3.058	0.002*	36.10	9.84	t=0.209	0.418
Hayır	29.53	10.45			3.75	10.74		

F: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) t: Bağımsız Örneklem T Testi Fark: Tukey Testi *: p<0,05

**p>0.05: Katılımcıların doğum korkusunu istatistiksel olarak etkilemeyen faktörler bulgular bölümünün son paragrafında verilmiştir.

yönelik profesyonel eğitim almalarının ve doğuma şahitlik etmelerinin doğum korkularının azalmasında etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmada geliri giderinden fazla olan genç kadınların gebelik öncesi doğum korkusu geliri giderine eşit olanlardan yüksek bulunmuştur. Literatürde genç kadınlarda doğum korkusuna ilişkin çalışma bulgumuzu tartışacak araştırma sonucu bulunmamaktadır. Bu nedenle doğum korkusuna yönelik gebeler üzerinde yapılan araştırma bulguları kullanılmıştır. Güleç ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan bir çalışmada; gelir durumunu iyi olan gebelerin doğum korkusu düzeylerinin daha az olduğu tespit edilmiştir²⁸. Bilge ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında geliri giderinden az olan gebelerin doğum korkusu yüksek bulunmuştur²⁴. Çalışma sonuçlarımız literatüre göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığın örneklem grubunun bireysel özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarımıza göre geliri giderinden fazla olan genç kadınların doğumla ilgili pek çok alandan (aile, sosyal medya, akran vb.) olumlu ve olumsuz bilgilere ulaşmalarının doğum korkularını artırabileceğini düşündürmektedir. Özellikle bu tür durumlar kadınlarda zorunluluk olmaksızın doğum korkusuna bağlı sezaryen ile doğumu tercihine ve sezaryen oranlarında artışa da katkı sağlayabilmektedir. Türkiye’de tüm doğumlar içinde sezaryen oranı %52’dir ve Dünya Sağlık Örgütü önerilerine göre bu oran oldukça yüksek bir bulgudur²⁷.

Araştırmada gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi olan genç erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusunun gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi olmayan genç erkeklerden düşük olduğu belirlenmiştir. Ataman ve Berber (2022) çocuk sahibi olmayan ve gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi bulunan erkeklerde mutlaka doğum korkusunun değerlendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir²⁷. Aynı çalışmada erkeklerde doğum korkusunu belirleyen en önemli etkenlerden birinin gelecek yıllarda çocuk sahibi olma düşüncesinin varlığı olduğu vurgulanmıştır²⁷. Bu sonuçlara göre genç erkeklerde doğum korkusunu etkileyen önemli faktörlerden birisi çocuk sahibi olma düşüncesidir.

Araştırmada ilerde eşi/partner ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği olan genç kadınların gebelik öncesi doğum korkusunun ilerde eş ile birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği olmayanlara göre yüksek bulunmuştur.

Güleç Şatır’ın (2020) çalışmasında öğrencilerin “doğum ve ebeveynliğe hazırlık” dersi almadan önce gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları 41.70±8.30 bulunurken, eğitim sonrası puan ortalamaları 37.70±9.39 olarak bulunmuştur ve doğum öncesi eğitim almanın doğum korkusunu azalttığı belirlenmiştir¹². Araştırma sonuçlarımız literatürle benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar gençlerde ilerleyen süreçte eşi/partneri ile birlikte doğum öncesi eğitim alma isteğinin potansiyel doğum korkusundan kaynaklandığını ve profesyonel gebelik/doğuma ilişkin partnerle birlikte eğitimin çiftlere güven-konfor sağlayacağını düşündürmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusunun orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırmada geliri giderinden fazla olan, eşi/partner ile

birlikte doğum öncesi bakıma ilişkin eğitim alma isteği olmayan genç kadınlar ile Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören ve gelecekte çocuk sahibi olma düşüncesi olmayan genç erkeklerin gebelik öncesi doğum korkuları yüksek bulunmuştur. Gençlerde gebelik öncesi doğum korkusunun önlenmesi için; eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik durum, doğum öncesi ve ebeveynliğe hazırlık eğitimleri gibi doğum korkusunu etkileyebilecek faktörlerin belirlenmesi, gerekli önlemlerin alınarak ortaya çıkabilecek doğum korkusunun azaltılması, sağlık profesyonellerince (hemşire vb) bilgi düzeyinin artırılması ve farkındalığın sağlanması için eğitim/danışmanlık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması önerilebilir.

Etik Kurul Onayı: Araştırma için Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurulu’ndan (Karar no. 07.02.2022/24) ve uygulamanın yapılacağı kurum/ kuruluşun (Karar no. E-52950036-045-66219) gerekli izinler alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yoktur.

Onamı: Bu çalışma için katılımcılardan aydınlatılmış onam alınmıştır.

Yazar katkıları

Araştırma dizaynı: SSU, DA

Veri toplama: SSU

Veri analizi: SSU, DA

Makale yazımı: SSU, DA

Teşekkür: Yazarlar bu çalışmaya gönüllü olarak katılan tüm katılımcılara teşekkür eder.

*Bu araştırma bir yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

Ethics Committee Approval: Approval were obtained from the Ethics Committee of Çankırı Karatekin University (Decision no. 07.02.2022/24) and the institution/organization where the application will be conducted (Decision no. E-52950036-045-66219).

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

Exhibitor Consent: Informed consent was obtained from the participants for this study.

Author contributions

Study design: SSU, DA

Data collection: SSU

Data analysis: SSU, DA

Drafting manuscript: SSU, DA

Acknowledgment: The authors would like to thank all participants who willingly participated in this study.

*This research is derived from a master's thesis.

KAYNAKLAR

1. Gölbacı Z, Uçar T. Nedenleri ve sonuçlarıyla doğum korkusu. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg. 2015;4(2):54-8.
2. Çiçek Ö, Mete S. Sık karşılaşılan bir sorun: doğum korkusu. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Derg. 2015;8(4):263-8.
3. Aksoy NA. Fear of childbirth: review of the literature. ODU Tıp Derg. 2015;2(1):161-5.
4. Dencker A, Nilsson C, Begley C, Jangsten E, Mollberg M, Patel H et al. Causes and outcomes in studies of fear of childbirth: A systematic review. Women and Birth, 2019;32(2):99-111.
5. Hildingsson I, Nilsson C, Karlström A, Lundgren I. A longitudinal survey of childbirth-related fear and associated factors. JOGNN. 2011;40(5):532-43.

6. Elvander C, Cnattingius S, Kjerulff KH. Birth experience in women with low, intermediate or high levels of fear: findings from the first baby study. *Birth* 2013;40(4):289-96.
7. Poggi L, Goutaudier N, Séjourné N, Chabrol H. When fear of childbirth is pathological: The fear continuum. *Matern Child Health J*. 2018;22(5):772-8.
8. Demšar K, Svetina M, Verdenik I, Tul N, Blickstein I, Velikonja VG. Tokophobia (fear of childbirth): Prevalence and risk factors. *J Perinat Med*, 2018;46(2): 151-4.
9. Klappers GA, Van Bakel HJA, Van den Heuvel MMA, Vingerhoets AJJM. Severe fear of childbirth: its features, assesment, prevalence, determinants, consequences and possible treatments. *Psychol Topics*. 2016;25(1):107-27.
10. Demirsoy G, Aksu H. Doğum korkusunun nedenleri ve baş etme. *KASHED*. 2015;2(2):36-45.
11. Serçekuş P, Vardar O, Özkan S. Fear of childbirth among pregnant women and their partners in Turkey. *Sex Reprod Healthc*. 2020;24(1):100501.
12. Güleç Şatır, D. Hemşirelik öğrencilerinde doğum ve ebeveynliğe hazırlık dersinin doğum korkusu ve travmatik doğum algısına etkisi. *J Higher Edu Sci*. 2020;10(3):423-8.
13. Bilgin NÇ. Hemşirelik öğrencilerinin doğuma ilişkin algıları: Nitel bir çalışma. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Derg*. 2020;10(3):348-56.
14. Ternström E, Hildingsson I, Haines H, Rubertsson C. Pregnant women's thoughts when assessing fear of birth on the Fear of Birth Scale. *Women Birth*. 2016;29(3):44-9.
15. Moran E, Bradshaw C, Tuohy T, Noonan M. The paternal experience of fear of childbirth: An integrative review. *IJERPH*. 2021;18(3):1-21.
16. Gao LL, Liu XJ, Fu BL, Xie W. Predictors of childbirth fear among pregnant Chinese women: A cross-sectional questionnaire survey. *Midwifery*. 2015;(9):865-70.
17. Sezen C, Ünsalver BÖ. Doğum korkusu ve sosyal destek düzeyi arasındaki ilişki: bir gözden geçirme ve pilot çalışma. *JNBS*. 2018;5(1):29-36.
18. Hanson S, Hunter LP, Bormann JR, Sobo EJ. Paternal fears of childbirth: A literature review. *J Perinat Educ*. 2009;18(4):12-20.
19. Stoll K, Hall W, Janssen P, Carty E. Why are young Canadians afraid of birth? A survey study of childbirth fear and birth preference among Canadian university students. *Midwifery*. 2014;30(2):220-6.
20. Eriksson C, Westman G, Hamberg K. Experiential factors associated with childbirth-related fear in Swedish women and men: A population based study. *J Psychosom Obstet Gynaecol*. 2005;26(1):63-72.
21. Kapisız Ö, Karaca A, Özkan FS, Savaş HG. Hemşirelik öğrencilerinin doğum algısı. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Derg*. 2017;7(3):156-60.
22. Stoll K, Hauck Y, Downe S, Edmonds J, Gross MM, Malott A et al. Cross-cultural development and psychometric evaluation of a measure to assess fear of childbirth prior to pregnancy. *Sex Reprod Healthc*. 2016;8(1):49-54.
23. Uçar T, Timur Taşhan S. Gebelik öncesi doğum korkusu ölçeğinin türkçe uyarlanması: Kadın ve erkeklerde geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *ACU Sağlık Bil Derg*. 2018;9(3):289-96.
24. Bilge Ç, Dönmez S, Olgaç Z, Pirinççi F. Gebelikte doğum korkusu ve ilişkili faktörler. *Sağlık Bilimlerinde Değer*. 2022;12(1):330-5.
25. Räisänen S, Lehto SM, Nielsen HS, Gissler M, Kramer MR, Heinonen S. Fear of childbirth in nulliparous and multiparous women: A population-based analysis of all singleton births in Finland in 1997-2010. *BJOG*. 2014;121(8):965-70.
26. Avcıbay Vurğaç B, Onat Köroğlu C, Yamurluklu SB, Gökyıldız Sürücü Ş. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin gebelik öncesi doğum korkularını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Derg*. 2021;14(4):413-22.
27. Ataman H, Berber K. Çocuk sahibi olmayan gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen sağlık çalışanlarında doğum korkusunun incelenmesi. *STED*. 2022;31(1):25-32.
28. Güleç D, Öztürk R, Sevil Ü, Kazandı M. Gebelerin yaşadıkları doğum korkusu ile algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişki. *Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst*. 2014;24(1):36-41.
29. Adams SS, Eberhard-Gran M, Eskild A. Fear of childbirth and duration of labour: A study of 2206 women with intended vaginal delivery. *BJOG*. 2012;119(10):1238-46.
30. Rouhe H, Salmela-Aro K, Halmesmäki E, Saisto T. Fear of childbirth according to parity, gestational age, and obstetric history. *BJOG*. 2009;116(1):67-73.
31. Kadioğlu M, Şahin N. Üniversite öğrencilerinin doğum şekline yönelik görüşleri, tercihleri ve etkileyen faktörler. *KASHED*. 2019;5(2):43-69.